

Zaligheid.

<https://hdl.handle.net/1874/354289>

g l c

14

ZALIGHEID.

TE ROTTERDAM, BIJ

M. WIJT & ZONEN.

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1865.

No. 96.

NAIYGHIBID.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and is too light to read accurately.

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendinggenootschap tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes ter bevordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij mingeoefenden, — namelijk: B. J. ADRIANI, E. LAURILLARD, Th. Dr., J. F. BLAAUW, Predikanten te Amsterdam, H. BROUWER, Predikant te Zwolle en C. W. VAN DER POT, Predikant te Rotterdam, overeenkomstig hun ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne willende bevoor-

deren, bieden, met hoop op des Heeren medewerkenden zegen, het nevensgaande Stukje hunnen landgenooten aan. Geen exemplaar zal voor echt erkend worden, dan hetwelk door een hunner of door de drukkers dezès onderteevend is.

M. Wijt Stonen

Zaligheid. Ziedaar, mijn lezer! het onderwerp, waarover ik tot u wil spreken, de groote zaak, die ik in deze kleine blaadjes voor u eenigermate uitéénzetten wil.

Het woord zalig schijnt oorspronkelijk de beteekenis gehad te hebben van vol. Zoo verklaart het zich, dat wij bezitten de woorden rampzalig, dat is: vol van rampen, - Godzalig, dat is: vol van God, - gelukzalig, dat is: vol van geluk. Nu heeft intusschen het gebruik gewild, dat men het woord zalig zonder bijvoeging van iets anders, is gaan nemen in den zin van gelukzalig. Aan dit gebruik houden ook wij ons, en dus, als ik zeg, dat ik over zaligheid tot u wil spreken, dan bedoel ik daarmee, dat ik spreken wil over 't geluk, en wèl over den hoog-

sten trap van 't geluk. Immers, 't is het geluk op zijn hoogsten trap, wat wij zaligheid plegen te noemen.

Zoo is dan de zaligheid het beste goed voor den mensch. Den akker, waar die schat in verborgen ligt, moet hij dus, voor al wat hij heeft, willen koopen. En, zonderling! de meeste menschen willen het toch niet. Vreemde wezens, bijzonder vreemde wezens zijn de menschen. Ze zoeken allen geluk, maar zeer weinigen zoeken het hoogste geluk. In eigenlijken, letterlijken zin heeft ieder liever een gulden dan een cent; maar figuurlijk gesproken, in geestelijken zin, dan kan ik zeggen: de meesten zijn tevreden met een cent, en grijpen niet naar den gulden. Ziet gij? dat noem ik een vreemdigheid. En een akelige vreemdigheid is 't. Wij moeten wijzer wezen, en zoo vreemd niet doen. Wij moeten niet slechts geluk zoeken, maar 't hoogste geluk.

Of is dat te begeerig, te inhalig misschien? Maar de goede Heere God gunt ons het hoogste geluk, waarom zouden wij het dan ons zelven niet gunnen? Neen! God vindt ons niet in-

halig, als wij met dankbaarheid aannemen wat Zijne liefde ons biedt. En Zijne liefde biedt zaligheid aan, aan een iegelijk onzer.

Maar wat is dan nu zaligheid? Waarin is zij gelegen? — De menschen graven in de mijnen, en komen er uit met goud en met zilver, maar in die metalen ligt de zaligheid niet. De menschen klimmen en klauteren naar den tempel des roems, om er een krans van lauwerblâren uit te halen en zich dien om de slapen te leggen, maar onder die lauwerblâren zit de zaligheid niet. Genoeg, in zeer vele dingen ligt de zaligheid niet; zij ligt slechts in één ding, en dat ééne heet vrede.

En wie heeft vrede hier onder de zon? De vriend van God. Die heeft vrede. Maar die ook alleen. Alleen tot den vriend van God* komt de duif met 't olijfblad.

Maar dan is het nu de vraag, welk middel wij hebben, om te worden vrienden van God. En het antwoord luidt: het middel daartoe is voor ons het geloof in den CHRISTUS. Als ik in CHRISTUS geloof, — dat wil zeggen: als het gevoel van mijne zielsziekte, die zonde heet,

en 't verlangen naar de genezing dier ziekte, en 't vertrouwen, dat in CHRISTUS' gemeenschap die genezing mij te beurt vallen zal, — als dat alles tot het leven der gemeenschap met CHRISTUS mij drijft, dan heb ik het geloof in CHRISTUS. En dat geloof in CHRISTUS, die ootmoedige, heilbegeerige en hoopvolle omgang mijner ziele met hem, stort zijn' geest, zijn heiligen geest, in mij over. En die geest breekt in mijn hart de heerschappij van de zonde, en die geest wekt en kweekt in mijn hart het ware Godgevallige leven, en reeds daardoor brengt die geest mij tot vrede met God. Ondertusschen, nog altijd blijft er zonde in mij over, en gedurig zegt mij nog weêr het geweten: gij misdoet tegen God! — en dan is mijn vrede op het punt van te vlugten. Maar dan houdt hetzelfde geloof in CHRISTUS dat tegen, en het brengt mijn geweten tot rust. Want het herinnert mij, dat ik toch één ben met hem, die, tot in den dood des kruises, Gode, zijnen Vader, het bloedig offer eener volkomene gehoorzaamheid wijdde, en dat God, in hem en met het oog op hem, mij

zoo als ik ben, in genade wil aannemen, -- het kruis des Heeren werpt zijn schaduw op de lijst mijner schulden, en ik val op de knieën, met den zang der vreugde op de lippen: vrede door het bloed des kruises! geen verdoemenis voor zulken, die in CHRISTUS JEZUS zijn!

En dat is dan iets zeer heerlijk. Dan getuigt Gods geest met mijnen geest, dat ik een vriend, ja! een kind ben van God; dan zegt God zachtkens, maar duidelijk verstaanbaar, tot mijne ziel: 'k heb u lief! en mijne ziel, als of er eene echo in haar binnenste huist, geeft die woorden: 'k heb u lief! aan den Vader weder. Nu behoeft gij niet te vragen, of daarin zaligheid ligt. In 't algemeen is het zoet voor een mensch, bemind te worden en te beminnen. Maar te gevoelen, dat God ons bemint, en dan te merken, dat het vuur der wederliefde voor God in ons binnenste opvlamt, dat is het aller-allerzoetste. Die dat gevoelt, die raapt een bloesem op, hem tegengedwarreld uit het Eden des hemels; die proeft een dropje uit den beker, waar de Engel Gods uit drinkt.

En als ik nu zoo vrede met God heb, door 't geloof in CHRISTUS, en in dezen gekruisigd, dan heb ik ook vrede met mijn lot, al mogt mijn levensweg mij voeren door een barre woestijn. Dan neemt de rampspoed, die veel weg kan nemen, mijn gevoel van Gods liefde niet weg, — ja! hoe krachtiger de rampspoed mij aanvalt, des te meer versterk ik mij in het geloof, zoo als de wandelaar zich te digter in zijn mantel wikkelt, hoe woester het waait, en uit mijn zuchten komt een zang, en onder mijne tranen blinkt de glimlach des vredes. Ik roem dus, ook in de verdrukking, en ik grijp, ook met een doornenkroon op het hoofd, naar de harp!

Als ik vrede met God heb, door 't geloof in CHRISTUS, en in dezen gekruisigd, dan heb ik ook vrede met mijn aardsche toekomst, hoe onzeker die zij. O, neen! dan bekommert of beknelt het mij niet, dat de toekomst doofstom is, en geen antwoord geeft op mijne vragen; ik weet aan wien ik mij vertrouwe; ik hoor Zijne stem: vrees niet! ik ben met u! en, met de banier, waarin het groote woord

Immanuël staat, in de handen, ga ik wel te moê voort op mijn weg. Al zie ik dan niet, wat er nog op dien weg is gelegen, één ding zie ik toch wel, neen! twee. Ik zie, dat over dien weg zich Gods Vaderhand uitstrekt, en ik zie, dat aan 't eind van dien weg mij Gods Vaderhuis beidt.

Daarom ook, als ik vrede met God heb, door 't geloof in CHRISTUS, en in dezen gekruisigd, dan is mij de gedachte geen schrikbeeld, dat de bodem, waar ik mijne voeten op neêrzet, de zoldering van den onmetelijken grafkelder is, waar alles heen moet, wat leeft, en waar ik ook heen ga op zolen, door de asch van vroeger gestorvenen bestoven. Want dan voel ik, dat de liefde des Eeuwigen eene eeuwige is, die mij ook in eene andere wereld onder hare vleugelen zal nemen, en het voor gevoel leeft in mij, o! zoo helder en wakker, dat het me in die andere wereld eerst regt heerlijk zal zijn. Ja, waarlijk. Immers wekt datzelfde geloof in CHRISTUS, dat mij vrede met God geeft, de beginselen reeds hier in mij op van het eeuwige leven, de beginselen van dat

leven in God, dat zich verheven gevoelt boven de stof, te sterk voor den dood, en niet bestemd voor het kerkhof, maar wel voor den hemel. Het leven van den mensch, die gelooft, is de eerste beweging van het Engelenleven.

Vatten wij al het genoemde nu zamen, dan zeggen we dit: zaligheid voor den mensch is hierin gelegen, dat hij in CHRISTUS, den gekruiste, vrede met God heeft, — bij 't naar achteren zien, bij 't naar binnen zien, bij 't naar beneden zien, bij 't naar boven zien, bij 't naar voren zien, — in alle rigtingen, vrede.

Derhalve is zaligheid niet iets, wat alleen tot de toekomst behoort. Zij kan, Goddank! reeds tot ons heden behooren. Vooral is zaligheid geen prijs, die ons eenmaal zal toegevoerd worden als belooning voor het vasthouden aan deze of die kerkleer, noch ook een arbeidsloon, dat ons eenmaal zal uitbetaald worden, ter vergelding van goede werken, door ons hier op aarde gedaan. Neen! nog eens, zaligheid is die heerlijke en onuitsprekelijke vrede, die verbonden is aan het leven in ge-

meenschap met God, door het leven in gemeenschap met CHRISTUS.

Het lust mij, eenige versregels, die ik eens over dit onderwerp schreef, alhier eene plaats te doen vinden.

Wat is de zaligheid?

Is zij een prijs, dien 'k eens, na 't leven hier op aarde,
 Ontvang, als blijk van goed gedrag,
 Wanneer 'k de leer der kerk trouw in mijn hoofd bewaarde,
 En blind'lings boog voor haar gezag?

Is zij een arbeidsloon, dat me in een volgend leven
 Door God zal worden toegelegd,
 Wanneer 'k hier heb gevast en aalmoes heb gegeven,
 En veel gebeden opgezegd?

O, neen! een heil, verdiend, als werkloon of als rente,
 En slechts aanwezig in 't verschiet,
 Daar wist MOHAMMED van, dat werd geleerd te Trente,
 Dat leerde CHRISTUS JESUS niet.

Neen! dit is zaligheid: door 't waar geloof des harten
 Outheven van gewetenspijn,
 Steeds meer van smet ontdaan, steeds meer getroost bij smarten,
 Steeds beter nabij God te zijn.

En dit is zaligheid: 't gevoel in 't hart te dragen:
 • Het leven, dat mij CHRISTUS gaf,
 Dat loopt niet naar zijn eind bij 't vlieden mijner dagen,
 Dat bloeit het heerlijkst over 't graf."

En dit is zaligheid: op 't doorgeleefd verleden
 Met vrede in 't hart het oog te slaan,
 En in 't genot te zijn van rust en vreugd voor 't heden,
 En hopen naar het graf te gaan.

Naar 't graf, met deze hoop, dat, wat ons hier doet blaken
 Van zieleweelde, rein en zacht,
 Van knop tot volle bloem zich eenmaal zal volmaken,
 Als ons de hemel tegenlacht.

Komt! naar dat heil gestreefd, waarvan ons de eerstelingen
 Reeds op deze aarde zijn bereid;
 Dan zeggen wij vaak hier, en zullen dáár eens zingen:
 » Mijn God! ja! dat is zaligheid!''

Deze regelen, vooral het laatste achttal er van, geven mij aanleiding, mijn lezer! om het volgende nog onder uwe aandacht te brengen.

Is het, aan den éénen kant, eene waarheid, dat zaligheid iets is, wat niet uitsluitend tot het leven der toekomst behoort, 't is, van de andere zijde, evenzeer eene waarheid, dat in het leven der toekomst de volle ontwikkeling der zaligheid ligt. Wij kunnen niet zeggen: in den hemel eene bloem, en niets hier op aarde. Maar we moeten zeggen: een knop hier op aarde, en in den hemel eene bloem.

Daarom willen we dan nu nog eens aan den hemel gaan denken, en aan datgene, waardoor

vast de hemel de zaligheid van Gods kinderen verhoogt.

Maar, van hemel gesproken, wat is de hemel? en waar is de hemel? Ik hoor wel eens zeggen: men moet den hemel zich niet voorstellen als een plaats; 't is een toestand; niet de plaats, waar men is, maar de toestand, waarin men zich bevindt, bepaalt de maat des geluks. Er ligt veel waars in die woorden. De ervaring getuigt ons, dat de hut het soms winnen kan van 't paleis, in geluk. Ook was het Paradijs niet voldoende, om den mensch geluk te doen smaken, toen er stoornis gekomen was in zijne ziel. Maar toch, de plaats, waar men is, de omgeving, die men om zich heeft, is voor 't gevoel van geluk niet geheel onverschillig. En bovendien, of men nu al zeggen wil, dat de hemel geen plaats is, maar een toestand, ik kan mij geen toestand denken zonder een plaats, ik kan mij niet voorstellen dat iemand in eenigen toestand bestaat, zonder mij voor te stellen, dat hij ergens bestaat. Ik houd dus den hemel óók voor een plaats. Maar ik weet evenmin als gij, waar

die in 't heelal is te zoeken. Intusschen, ergens zal 't wezen. De schepping is het huis des Vaders. En dat huis is een huis, dat vele woningen heeft. Wij hebben het van den Heere JESUS gehoord. En wij hooren 't gedurig nog eens weêr van de sterren. Nu stel ik den hemelling mij voor als zalig, èn door de plaats, waar hij woont, èn, bovenal, door zijn toestand van binnen. Het een en ander zal voor en na zich doen gelden in het antwoord, dat wij nu op de vraag willen zoeken, waardoor de hemel de zaligheid van Gods kinderen verhoogt.

Ik geloof, — en ziedaar het eerste deel van mijn antwoord, — ik geloof, dat de hemelling èn door dat deel der schepping, 't welk hij rondom zich, èn door die zielsgesteldheid, welke hij in zich heeft, veel dieper en duurzamer Gods goede nabijheid gevoelt, dan zij ooit door den aardbewoner, ook den beste, gevoeld wordt. En zijn het hier reeds uren van hoogtijd voor de ziel, zalige uren voor 't hart, van die Tabors-uren, die ons doen uitroepen: hier tabernakelen bouwen! wanneer het gevoel

van de goede nabijheid Gods in ons leeft, hoe zalig moet dat gevoel dan niet zijn, waar het tot zijn hoogste ontwikkeling gebragt is, en nooit wordt verbroken, nooit vergald of gestoord. Voorwaar! het gevoel van de liefdevolle en zegenende nabijheid Gods maakt den hemel eerst regt tot een hemel. Ja! de borst, waar dat gevoel in werkt, is een hemel. Het hart, waar 't gevoel in werkt van verwijdering van God is een hel, maar een hart, waarin God wordt gevoeld in al den gloed Zijner min, is een hemel. O! die onafgebroke en innige gemeenschap met God! O! dat ongestoorde rusten aan den boezem des Vaders! O! dat voortdurend wisselen van vertrouwelijke blikken met den grooten Erbarmer! - 't Is een zaligheid, waarop het menschenhart en de Engelenziel is geschapen, maar die niet is uit te spreken, door menschentong, noch Engelenstem!

En dan daarbij de gemeenschap met JEZUS. Waar ik ben, heeft de Heer gesproken, daar zal ook mijn dienaar zijn. De Koning der Koningen, door den ziener van

PATMOS aanschouwd, werd gevolgd door de heirscharen des hemels. Dus, in het hemelsch vaderland, daar zullen wij met JEZUS wezen. Ook weêr groote zaligheid. Ik kan mij zoo verbeelden, dat het al zooveel zaligheid ingehad hebben moet, hier op aard met den Heer te verkeeren. Ik had met hem willen wandelen door het gezaaide; ik had met hem op Genezareth's meir willen dobberen; ik had met hem op den bergtop neêr willen zitten, in die stille morgen- of avonduren, waarin de schepping iets van eene biddende heeft, en het koeltje, dat door 't loover ruischt, doet denken aan 't lispjen van geesten. Aan zijne zijde mij bevindend, dan had ik in het groote openbaringsboek der schepping woorden gelezen, die ik eerst niet kon spellen, en dan had ik een van hem uitgaanden stroom van genade en waarheid door mijn hart voelen vloeijen, waarbij mijn binnenste zich zeer zalig gevoeld hebben zou. Maar wat moet het dan zijn, met den Heer door de heerlijke velden des hemels te wandelen, onder zijne leiding in het prachtige blad der openbaring te lezen, dat dáár open

liggen zal voor onze oogen, en dáár met hem van die genade en die waarheid te spreken, die hij hier in leven en sterven aan het licht treden deed! Wat moet het zijn, hem dáár te zien, wien wij hier niet gezien, maar nogthans liefgehad hadden, en dáár door hem erkend te worden voor zijne vrienden! O! ik zou zeggen: die in den hemel komt, blikk zeker terstond in de rondte, of hij den Heiland niet ziet, en als hij den Heiland niet vond, zou er iets aan zijn hemel ontbreken; maar door hem te vinden, en door hem te voet te vallen, wordt zeker een zeer krachtige ontgloeijing van hemelsche vreugde gevoeld.

En dan daarbij de omgang met al die vromen, die ons vooruitgegaan zijn. Wie voelt niet, dat het nameloos goed moet zijn in zoo'n heiligen-wereld? Al die geesten door de aanbedding van denzelfden Geest, door de liefde voor denzelfden Heer, door het streven naar hetzelfde doel, in de zoetste vriendschap verbonden; al die geesten zamen dankend en psalmend voor hun gemeenschappelijk heil; al die geesten zamen zwevend in glansen en licht,

zamen zwemmend in blijheid en weelde! En daaronder velen, die al zamen hadden geleefd hier op aard, maar elkander dáár hebben wedergevonden. Ook die gedachte doet er ons iets van bevroeden, wat hooge zaligheid hemelzaligheid is. Gij hebt een' vader gehad, die u hartelijk verzorgde, gij hebt eene moeder gehad, die u teeder beminde, gij hebt een echtgenoot gehad, die één met u was van ziel en van zinnen, — maar gehad! De ure kwam, de droeve ure, der scheiding. Gij hebt met heete tranen in het oog bij hun sterfbed gestaan, gij hebt met diepe wonden in de ziel naast hun doodkist gezeten, gij hebt, met onuitsprekelijken weedom in 't hart, in de groeve staan turen, waar die doodkist in wegzonk, en toen gij weêr huiswaarts gekeerd waart en uw blik zich vestigde op den ledigen stoel, toen was het u, als had Gods dampkring voor uwe longen geen lucht, en als werd Gods wijde wereld voor u eene engte, eene zeer sombere en benaauwende engte. Maar als de uwen des Heeren waren, en gij zijt des Heeren, dan is de hemel het hereenigingspunt voor u

en de uwen, dan is door het wederzien de smarte der scheiding, o! zoo heerlijk en zoo heugelijk vergoed, en, terwijl gelijkheid van herinneringen, gelijkheid van gewaarwordingen, gelijkheid van gezindheden, gelijkheid van wenschen u met de uwen vereenigd doet blijven, spreekt gij zamen nog wel eens over die aarde, die verre onder u door de ruimte drijft, met sterfbedden op zich en grafkuilen in zich, — maar gij vindt voor den heiligen wellust, die uw harte doortintelt, geen naam!

'k Heb nog iets. Er ligt genot voor een mensch in het weten en kennen; er ligt genot voor een mensch in de ontdekking van dit of dat nog nooit aanschouwde eilandje in de groote zee der waarheid, ja! er ligt genot voor een mensch in het vinden van dit of dat nieuwe schelpje aan den oever dier zee. Dat kunnen wij reeds in dit leven ervaren. Doch, gedurig ervaren wij ook in dit leven, dat ons weten altijd nog zoo gebrekkig is, en ons kennen zoo min. Maar, ziet! daar ontsluit de hemel zich voor onzen voet, daar verheldert zich onze blik, daar vouwen nieuwe vergezigten

voor onze oogen zich uit, daar schuiven we sluijers weg, die wij hier niet weg konden krijgen, daar wisschen wij vraagteekens uit, die we hier niet uitwisschen konden, daar wordt alles voor onzen geest al meer klaar, al meer licht. En wij klimmen al hooger en hooger, en hoe hooger wij klimmen, des te dieper zien wij in in de waarheid, en hoe dieper wij inzien in de waarheid, des te beter zien wij God, de ongeschapen Bron der waarheid, en hoe beter wij God zien, des te zaliger gevoel overweldigt ons harte, en des te vuriger Hallel ontstroomt onzer ziel. Oneindig is de baan van het kennen en weten. Hier zet het kind er de eerste schreden al op bij het leeren van de letters en 't spellen van den naam van God. Dáár beweegt de hemelling zich nog voort op die baan, maar dáár vooral leidt zij tot een schat van genieting.

En dan, bij al het genoemde, dan nog de volkomene afwezigheid van die dingen, die hier gedurig eene oorzaak van kwelling en smart voor ons zijn.

In den hemel geen zonde, en dus ook geen

zielestrijd meer. Hier hebben wij zoo menigmaal een zielestrijd te bestaan. „Er moet veel strijds gestreden zijn, er moet veel leeds geleden zijn, zoo lang wij hier beneden zijn.” Wij willen het goede, en telkens doen wij het kwade. Dan verachten wij ons zelve en wij weenen. Maar wij beloven beterschap aan God, aan onzen Heer, aan ons hart, wij spannen ons in, wij houden ons goed — — och ja, hoe lang? Ziet! wat wij gisteren nog beschreiden, wordt heden weder lust in ons, en onze betere voornemens van den vorigen dag, waaraan zijn ze gelijk? Bloesems waren het, die liefelijk geurden en veel vruchten voorspelden, maar ze vielen ter aarde, en bloesems, die gevallen zijn, geven geen vrucht. Droppelen waren het, die aan de takken hingen, en waar het licht van den hemel in speelde, maar ze vielen, en ze vervloeiden in 't slijk. Waarlijk, dat is wel verdrietig en zwaar voor een mensch, — gedurig dat er op en er onder, gedurig dat vallen en opstaan, gedurig dat klimmen, waarop terugglijden volgt, gedurig dat uitslaan van de armen naar God,

en daarop telkens dat neêrziigen in de armen der wereld. Dat geeft ons een strijd van binnen, een strijd, die zeer fel en zeer heftig kan zijn, dat wekt een storm op in ons harte, die soms tot een orkaan kan worden, — o! ik kan zoo wel eens denken, als ik me op een kerkhof bevind, dan kan ik zoo wel eens denken: wat is het hier stil, stil in iedere kist, stil in iedere borst! maar wat is er al omgegaan in de nu zoo stille borsten van hen, die in die stille kisten rusten! wat al worstelingen en strijd! wat al onweêr en stormen! Doch dan denk ik er bij: gelukkig zij, die in den Heere stierven; hun strijd is over, zij zijn gelauwerd, zij hebben vrede; geen innerlijke tweespalt verscheurt meer hun hart, geen angstig gewoel veroutrust meer hun ziel; 't is in hun binnenste niet meer eene zee met de winden in kamp, en daardoor steigerend met een somber gehuil, maar 't is eene zee, door 't vriendelijk koeltje gekust en daardoor murmelend met een geluid, als of ze een lied der minne fluistert. Zoo is het in hun binnenste, zoo vredig en kalm. En als die vredigheid, die kalmte door iets

wordt verbroken, dan is het door de heilige en zalige geestdrift, die hen prikkelt om hunnen God regt hartelijk te danken, daarvoor, dat Hij in CHRISTUS JEZUS hun de overwinning gaf.

Zoo is er dan ook in den hemel geen zelfverwijt meer. Wel brengt reeds hier 't geloof in den Gekruiste het geweten tot rust, maar toch nooit zóó, dat het nimmermeer een vonnis doet hooren. Gedurig verheft het nog eens weêr zijn bestraffende stem, en gedurig wordt daardoor nog eens weêr de kalmte van binnen door onrust gestoord, het zonnetje van binnen door wolken omgeven. Maar de ziel van den hemelling is met zich zelve bevredigd, met zich zelve bevriend, onafgebroken en eeuwig. Want in den hemel gevoelt de ziel zich voor goed en volkomen ontzondigd door 's Heeren bloed en 's Heeren geest, daar is het immer hare spijs, den wil van haren God te doen, en zoo spreekt God daar tot haar ook nimmermeer van hare schuld, maar altijd van Zijne liefde alleen, — alleen maar van Zijne eeuwige liefde. O! mijne ziel slaat on-

geduldig haar vleugelen uit, zij wordt onrustig in mij, om haren kerker te ontvlugten en zich in al 't genot te baden, dat liggen moet in dat gevoel. God geve 't haar eens te genieten! God doe haar eens voor Zijn aangezicht staan in dat zuivere kleet, dat in het bloed des Lams is gereinigd, met dien blanken stralenkrans, dien haar de Christusgeest geeft, en met die gewaarwording in zich van Gods eeuwige min, — want dat moet al zeer zalig wezen.

En als gij nu vraagt, of er nog meer zou zijn te noemen, waardoor de hemel zalig is, dan wijs ik hierop, dat wij in den hemel ook ontheven zullen zijn van ligchamelijk lijden. Dat is ook nog al iets. Voorwaar, als wij letten op dat zwarte legioen van ziekten en kwalen, dat hier op aarde is gelegerd, als wij de smartkreten aanhooren van zooveel lijdens, die hier op ziekbedden liggen, als wij bij eigen ervaring ook weten, hoe eene stoornis in onze stoffelijke bewerktuiging ons neêrdrukken, ons benaauwen, ons martelen kan, — voorwaar! dan gevoelen wij iets er van, wat

het zegt, van alle ligchaamslijden ontheven te zijn, altijd wakker, altijd lustig, altijd jeugdig, altijd krachtig te wezen, altijd een gevoel te hebben, als of men 't heelal aan een vinger kan dragen, door niets beklemd, door niets bezwaard! Hemel! — haast had ik gezegd: mijn hemel! maar 't is nog zoo ver niet; het kome eens zoo ver! — hemel! wat zijt gij rijk aan heerlijk en zalig genieten!

Meer nog. De hemelling kent ook al die andere rampen en zorgen niet meer, die een mensch op aarde het leven zoo zuur kunnen maken. Daar boven grieft geen teleurstelling meer, maar iedere hoop vindt vervulling. Daarboven kwelt geen bekommering meer; onsterfelijk is daar 't blijmoedig vertrouwen. Daarboven treft geen miskennis of mishandeling meer; de bloemenband der liefde houdt allen omstrengeld. Daarboven draagt men het rouwkleed niet meer, want alle gemis is vergoed. Is het leven hier wel eens „een kruis met rozen” genoemd, dáár zijn alleen de rozen nog: het kruis bleef op de aarde liggen. En die rozen bloeijen eeuwig, en ze bloeijen

eeuwig schoon. Wat een gedachte is dat!
 Wat een gedachte voor ons, menschen, die
 hier zoo vaak onze wegen bewandelen met
 bloedende ziel en bloedende zolen! Wat een
 gedachte, dat dáár alle wonden genezen, ja!
 alle likteekens verdwenen, dat dáár alle tranen
 zullen afgewischt zijn! Die hoop kan al ons
 leed verzachten; komt! reisgenooten! 't hoofd
 omhoog! voor hen, die 't heil des hemels
 wachten, zijn bergen vlak en zeeën droog.
 Armoedig kind, rampspoedige man, bedroefde
 vrouw, en gij allen, die hier sints langer of
 korter op een lijdensweg treedt, o! zoekt God
 op, geloof in CHRISTUS, opdat eenmaal, een-
 maal ten minste, de schrille kreten uwer
 smarte vervangen mogen worden door den lof-
 psalm der vreugd. Welk een overgang zal dat
 voor u zijn. In het tranendal in slaap val-
 len, en wakker worden op de lichtende hoogte!
 Welk genot zal dat u wezen! vrij van alle
 zorg en smarte! steeds gelukkig, eeuwig blij!

Nog iets anders weêr doet hier mede zich
 op voor mijn geest. 't Gebeurt hier op aarde
 niet zelden, dat het ongeluk van anderen een'

schaduw werpt op ons geluk. Is 't niet zoo? Als gij voorspoed, gezondheid, vreugde geniet, en gij denkt aan zoovele anderen, of gij ziet op zoovele anderen, die daar voortstropelen met somberheid in den blik en voorover gebogen, — de houding van iemand, die in de borst is gewond, — dan is dat eene vermindering van uw genoegen. Als gij van vrolijkheid wilt zingen, maar in uwe nabijheid hoort schreijen, dan doet het schreijen in uwe nabijheid u den lust tot het zingen vergaan. Maar ook dit is in den hemel heel anders. Daar zijn allen gelukkig, dus, daar ziet iedereen alleen gelukkigen om zich. Nu, zelf gelukkig te zijn en niet anders dan gelukkigen in de rondte te aanschouwen, daar ligt ook al weêr zoo'n verhooging der zaligheid in. Heere God! ik heb zooveel ongeluk in deze Uwe wereld gezien, — oeh! laat mij eens al dat geluk van die andere wereld aanschouwen.

Met het laatstgezegde hangt dit weêr zamen, dat wij in den hemel geen zonde meer om ons henen ontwaren. Hier kan de aanblik

der zonde ons zoo stuiten en hinderen, het gezig op laagheden en ongeregtigheden ons zoo smarten en grieven, maar daarboven zien wij niets, wat ons schokt of ons kwelt. Daar zien wij alleen het ware, het goede, het reine gehuldigd. Ook weêr een overgang als van den nacht tot den dag. Niemand zelfzuchtig, niemand hoovaardig, niemand afgunstig, niemand huichelend, niemand hatelijk, maar allen van liefde voor God, van liefde voor JEZUS, van liefde voor de waarheid, van liefde voor de reinheid, van liefde voor de liefde bezielde en doordrongen, — o! wat is het dáár toch een gansch andere omgeving dan die, waarin de vrouw, die ons baarde, ons neêrgelegd heeft. Voorzeker, als het sterven ons zulk een overgang is, wat is er dan een onnoemelijk groot gewin in het sterven.

Ja! groot gewin is het verwisselen van de aarde met den hemel, ook doordien het hemelheil eindeloos duurt. Hoe gelukkig een mensch in dit leven ook zij, één bittere drop is er altijd in het zoet zijner vreugd, de gedachte: er komt eens een einde. Die gedachte kan

mij ten minste wel eens bekruipen, als ik zoo met de mijnen gezellig bijéén ben, en als we ons dan, afgezonderd van de woelige wereld, in stilte met dankbare blijdschap verheugen in al den zegen, dien de goede Vader van dag tot dag aan ons geeft. Dan kan ik wel eens denken: eenmaal komt er een einde, wij blijven hier niet bij elkander, al hebben we elkander zoo lief; onze vreugde maakt eenmaal plaats voor verdriet, ons genot voor gemis, en dan is er niets dan eene enkele herinnering over; nog zoo'n enkele magere en fletsche bloem in het najaar, die weemoedig terug wijst op den zomer, die vlood. En als ik zoo denk, dan vernaaft zich mijn hart, dan betreft mijn gezicht, en dan maakt een zucht uit het diepst mijner ziele zich los, en dan sluipt er vaak een traan uit mijne oogen. Maar 't genot van den hemel wordt een verduizendvoudigd genot, doordien het een genot is voor eeuwig, een genot, dat wel toenemen, maar niet afnemen, veel minder eindigen kan. Heer, mijn God! ik zal U loven, zoo verrukt, als ik U nog nooit heb geloofd, wanneer ik eens dat mag

gevoelen, wanneer ik eens sta in een land van geluk, waar mijn oog niet alleen op geen grafpaal zal stuiten, maar waar ik in 't geheel geen gezigteinder heb, — wanneer ik eens in een gezelschap verkeer, waarvan ik weet, dat het nimmer één lid zal verliezen, wanneer eens alles, wat om en in mij is, de onuitsprekelijkzaligmakende tijding mij meêdeelt: uw Paradijs wordt nooit gesloten! onsterfelijk is uw heil, als gij!

Tot hiertoe genaderd, mijn lezer! vatten wij het genoemde nog eens even te zamen; op deze hoogte aangekomen, zien wij nog eens even op den weg terug, die er ons heen geleid heeft. Zoo vragen wij dan nu nog eens: wat is zaligheid? En wij antwoorden dit: zaligheid is die overheerlijke vrede, die verbonden is aan het leven in gemeenschap met God, door het leven in gemeenschap met CHRISTUS, en die verhoogd wordt, ja! tot volkomenheid gebragt in den hemel, doordien daar de gemeenschap met God en den Heer zoo zeer rein en zoo zeer innig zal wezen, doordien daar onze geest zal leven met heiligen, ook met de vrome

vrinden, die ons vooruitgegaan zijn, doordien daar de fakkel onzer kennis al helderder en al hooger zal vlammen, doordien daar geen strijd en geen zelfverwijt in onze ziel meer zal woelen, doordien daar geen ziekte of geen ramp ons geluk zal vergallen, doordien daar heel onze omgeving gelukkig en heilig zal wezen, en doordien daar aan al dat genot nooit een eind komen zal.

Ééne opmerking nog. Van hemelzaligheid sprekende heb ik die voorgesteld zoo als ik meen haar in haar hoogste volkomenheid te moeten beschouwen. Maar daar is niet meê gezegd, dat de ontslapen vrome terstond na zijn verscheiden op den allerhoogsten trap van volmaaktheid en zaligheid staan zal. Onze toestand na den dood zal afhankelijk zijn van den toestand onzer ziel in dit leven. Maar dan zal er toch opklimming mogelijk zijn, van kracht tot kracht, van heerlijkheid tot heerlijkheid, en mede die opklimming zal zaligheid wezen. Immer beter, immer blijder, immer hooger! God heeft de kiemen van eene eeuwige ontwikkeling neêrgelegd in ons wezen; God

spreekt ons toe in 't heiligdom van binnen:
 „gij ziet voor uw volmaking blinken een eindeloos verschieft.”

En nu zeggen we: wat is God toch goed, dat Hij ons voor zooveel heil heeft geschapen. Zie uzelf aan met die gedachte, en gij zijt immers diep bewogen door zooveel goedheid, en gij ligt immers voor God op uwe knieën bijna eer gij het weet. Zie uwe kinderen aan met die gedachte, en gij voelt u immers innig geroerd door zooveel liefde, en gij slaat uwe armen om hen heen en gij kust ze een voor een op het voorhoofd, en gij spreekt, zoo niet met een traan van aandoening in uw oog, dan toch met een traan van aandoening in uwe ziel: mijn kind! gij zijt van God bemind, en tot geluk geschapen!

Zien wij nu maar toe, dat wij al dat heil, door onzen Vader in CHRISTUS ons gegund, niet verwerpen; geven wij acht op zoo groote zaligheid, als ons Zijne oneindige erbarming bestemde, en worde zij ons meer en meer een spoorslag, om naar Zijne bevelen — — — maar, mij dunkt, dat ik tegenspraak hoor. Ik hoor

iemand zeggen: neen! men moet niet godsdienstig zijn, om gelukkig te worden, men moet Gods wil niet zoeken te volbrengen, om een belooning te krijgen, want dan is 't het ware niet; men moet godsdienstig zijn uit liefde tot God en den Heer, en men moet de deugd om hare eigene schoonheid beminnen; de godsdienst is iets anders dan een speculatie op rente, iets anders en iets hoogers dan eene nuttigheidsleer. — Ik vind dat heel waar gezegd en heel juist. Godsdienstig zijn is niet iets, wat wij om het geluk moeten doen. Maar 't komt mij voor, dat wij het er toch ook niet om moeten laten. En nu Gods liefde eenmaal zooveel heil ons voorhoudt, zooveel vreugd, zooveel zegen, nu mag dat toch — niet de eenige; zelfs niet de krachtigste prikkel, — maar toch mede een prikkel ons wezen tot het zoeken van Zijne gemeenschap door het levend geloof in den Heer. Zoo zij het bij u en bij mij. Bij toeneming worde die godzaligheid door ons gezocht en gevonden, die zaligheid is, — ja! zaligheid is, want zij is een groot gewin met vergenoeging, en zij heeft

de beloften des tegenwoordigen en des toekomstigen levens.

Zoo is dan nu door ons geantwoord op de vraag, wat zaligheid is. Als we des Heeren zijn, dan zullen we eens meer er van weten. Dat zij, door Gods genade, onze blijde ervaring, wanneer onze plaats hier op aarde door ons ontruimd zal wezen en door anderen bezet.

De hemel wenkt, ons harte bidt. Het amen, dat het slotwoord is van ons gebed, dat worde door God zelven bezegeld!

